

Udspil fra Inuit Ataqatigiit Folketingimi
Senest opdateret den 12. maj 2016

Styrket inklusion af grønlandere i Danmark – input til en national handlingsplan

I følgende notat præsenterer Inuit Ataqatigiit Folketingimi en række konkrete forslag til en forbedret og styrket inklusion af grønlandere i Danmark. Forslagene skal ses som input til en kommende national handlingsplan. Grundlaget for en styrket indsats for grønlandere i Danmark er et erklæret mål fra regeringen om at styrke inklusionen af grønlandere i Danmark, herunder forbedre vilkårene for socialt udsatte grønlandere.¹

Baggrund

Det påvises jævnlige, at grønlandere bosiddende i Danmark er i markant højere risiko for at blive socialt udsatte end andre grupper i Danmark senest ved rapporter fra SFI, Institut for Menneskerettigheder og Rådet for Social Udsatte.

Ifølge Danmarks Statistik er grønlandere i Danmark betegnet som borgere født i Grønland.² I 2016 var tallet 16.202 personer i flg. Danmarks Statistik. Antallet af grønlandere bosiddende i Danmark vokser med ca. 2 % årligt. Således er antallet af grønlandere der bor i Danmark steget med 17 % fra 2008-2016. Der er altså tale om en stigende befolkningsgruppe i det danske samfund.

Mange voksne, der kan arbejde, flytter fra Grønland til Danmark. Det mener Inuit Ataqatigiit er et tab for Grønland, hvorfor både Grønland og Danmark aktivt skal arbejde for en samlet indsats for dem, der er klar til at komme hjem. Samtidigt skal grønlandere der ønsker at blive i Danmark, have en god start på deres tilværelse. Det sker bl.a. ved velforberedt modtagelse og en styrket inklusionsindsats. Grønlandere bosiddende i Danmark bor spredt ud over hele Danmark. Faktisk bor kun 1/3 bor i de fem større byer København, Aarhus, Odense, Aalborg og Esbjerg.

Størstedelen, omkring 80 % af grønlandere bosiddende i Danmark, er velfungerende, mens 6-20 % har sociale problemer. Det vurderes, at **1.000-1.500** grønlandere bosiddende i Danmark er socialt udsatte, dvs. 6-10 %³. Nogle bliver socialt udsatte i mødet med danske samfund.⁴ Det vurderes at mere end 50 % af herboende grønlandere i den arbejdsdygtige alder er i arbejde, betaler skat og bidrager til det danske samfund⁵. Herudover er der ca. 1.000 grønlandske studerende i Danmark.⁶ Mange yder derudover en frivillig indsats for grønlandere bosiddende i Danmark.

Hidtidig indsats

Indsatsen for grønlandere i Danmark har været præget af, at statslige danske myndigheder har forsøgt sig med indsatser som "strategien for socialt udsatte", med et særligt fokus på *udsatte grønlandere*. Derudover har der været meget lidt opmærksomhed omkring grønlandere bosat i Danmark, som samlet gruppe, med en særlig identitet og særlige behov. De fleste kommuner har ikke haft særlige indsatser over for grønlandere i kommunen, mens få kommuner (som f.eks. Aalborg på det seneste) har gjort mere.

---

¹ Sammen for fremtiden, regeringsgrundlag 2015-2019, juni 2015

² Den nordatlantiske gruppe i Folketinget, DNAG, foreslog dog at man tæller 1., 2. og 3. generations grønlandere med i den samlede statistik, Grønlandere bosiddende i Danmark, DNAG, 2007

³ Socialstyrelsens kortlægning, 2012. Det er ikke lavet en vurdering siden da.

⁴ Grønlandere i Danmark, SFI, 2015

⁵ Grønlandere bosiddende i Danmark, Den Nordatlantiske Gruppe, DNAG, 2011

⁶ Det grønlandske hus, København den 12. maj 2016

Den danske regering afsatte 13,4 mio. kr. i 2013 til strategien for udsatte grønlandere i Danmark. Indsatsen forløb i de fem byer København, Aarhus, Odense, Aalborg og Esbjerg og var målrettet sårbare børnefamilier og nytillflyttere fra Grønland. Ca. en tredjedel af grønlandere bosiddende i Danmark bor i de 5 byer, København, Aarhus, Odense, Aalborg og Esbjerg⁷. Strategien for udsatte grønlandere gælder kun for disse fem byer. 2/3 af grønlandere bosiddende i Danmark bor altså i områder, som ikke er omfattet af strategien.

Strategien udløber ved udgangen af 2016. Forinden udarbejdes en erfaringsopsamling af indsatsen med henblik på at vurdere hvorvidt strategien skal fortsætte og udvides til at omfatte andre kommuner.⁸ Formålet er på længere sigt, at nedbringe antallet af socialt udsatte grønlandere i Danmark.

Der findes ikke i dag et ensartet modtageapparat i danske kommuner eller formelt ensartet samarbejde mellem grønlandske og danske kommuner om inklusion af grønlandere der vælger at bosætte sig i Danmark. Dog har nogle grønlandske byer venskabsbyer i Danmark, f.eks. har Aalborg og Kommuneqarfik Sermersooq et formaliseret samarbejde⁹.

Ud over de 5 medvirkende byer i strategien for udsatte grønlandere i Danmark, vurderes det af De Grønlandske Huse og Foreningen Grønlandske Børn, at der ligeledes er behov for en mere varig og inklusionsindsats i Vejle, Fredericia, Viborg og Kolding, hvor mange grønlandere bor og hvor netop en inklusionsindsats er efterspurgt.¹⁰

I 2015 blev der på baggrund af bl.a. Inuit Ataqatigiits input til finanslovsforhandlingerne afsat 4 mio. kr. årligt i 2015 og 2016 til inklusionsindsats i de 4 byer med grønlandske huse, København, Aarhus, Odense og Aalborg. Endelig er der afsat faste midler på finansloven til projektet "Et bedre liv i Danmark", som ledes af Foreningen Grønlandske Børn.

Behov for styrket indsats

Udfordringerne med et voksende antal grønlandere i Danmark, med en svær start på tilværelsen i Danmark, samt med sprog- og kulturelle vanskeligheder, kræver aktiv politiske handlinger. Regeringen bør derfor udarbejde en national handlingsplan for inklusion af grønlandere bosiddende i Danmark. En handlingsplan, som skal sikre en bedre inklusion generelt og med tilbud for grønlandere på tværs af alder og sociale skel. Det er af afgørende betydning, at der sker en vedvarende indsats over for grønlandere i Danmark. Det er ligeledes helt afgørende, at det grønlandske civilsamfund styrkes for i højere grad at kunne bidrage til løfte opgaven med en bedre inklusion af grønlandere i Danmark.

Ud over en overordnet indsats i forhold til hele gruppen af grønlandere i Danmark, er der stadig behov for en styrket indsats i forhold til særligt udsatte grønlandere. Målet er en tidlig, forebyggende og opsøgende indsats overfor særligt ny tilflyttere og sårbare familier.

Fra Inuit Ataqatigiit Folketingimi er det et mål, at inklusionsindsatsen skal være vedvarende, hvorfor vi opfordrer til at indsatsen finansieres fast via finansloven og ikke kun igennem de skiftende satspuljemidler. Erfaringerne har vist, at næsten alle projekter stopper når puljepengene slipper op. For at sikre vedvarende forbedringer og indsats, der virker, er der behov for en mere langsigtet national handlingsplan som bunder

---

⁷ Socialstyrelsens kortlægning af grønlandere i Danmark, 2012

⁸ Strategi for udsatte grønlandere, Socialstyrelsen, 2013

⁹ <https://sermersooq.gl/da/2015/08/18/styrket-samarbejde-med-aalborg/>

¹⁰ Evaluering af forældreindsatsen Bedre liv i Danmark af Foreningen Grønlandske Børn, 2016. Det grønlandske hus i hhv. Aarhus og Odense peger desuden på et behov i Randers og Svendborg.

i tidlig opsøgende vejledning og bedre adgang til sprog, kultur og sociale indsatser for grønlandere bosiddende i Danmark.

National handlingsplan for grønlandere bosiddende i Danmark:

Der er behov for, at Social- og Indenrigsministeriet laver en **handlingsplan for inklusion** og lige muligheder for grønlandere i Danmark. Diskrimination og ulige muligheder rammer ikke bare udsatte grønlandere, men hele gruppen af grønlandere i Danmark.

Inuit Ataqatigiit anbefaler, at Social- og Indenrigsministeriet nedsætter et **Råd for Grønlandere i Danmark**, inspireret af Det Centrale Handicapråd, Rådet for Etniske Minoriteter, Ældreforum, Børnerådet osv. Et sådan råd vil kunne styrke bevidstheden om grønlandere i Danmark som andet og mere end udsatte grønlandere. Et Råd for Grønlandere i Danmark vil kunne sikre, at der nu og i fremtiden er en aktiv indsats for bedre inklusion af grønlandere i Danmark og styrke repræsentationen af grønlandere i Danmark. Medlemmer af Rådet kunne bl.a. være grønlandske civilsamfundsorganisationer, grønlandske folketingsmedlemmer, KL, de grønlandske huse og eksperter.

Det grønlandske civilsamfund i Danmark gør allerede en stor indsats, men der er grundlag for, at civilsamfundet bliver inddraget mere både på statsligt og på kommunalt niveau. Bedre inddragelse af civilsamfundet er en forudsætning for, at politikker på statsligt og kommunalt niveau kommer til at virke. I dag er civilsamfundet meget sparsomt finansieret. Der er behov for **øremærkede midler til at styrke det grønlandske civilsamfund** på statsligt og kommunalt niveau.

Det bør tilstræbes, at det grønlandske civilsamfund får pladser i relevante statslige og kommunale råd og nævn, som f.eks. Rådet for Etniske Minoriteter og kommunale integrationsråd.

Endelig er det af afgørende betydning, at der løbende tilvejebringes **ny data og statistik** om livsforholdene for grønlandere i Danmark. Data og statistik er en forudsætning for udarbejdelsen af mål for indsatsen og evalueringen heraf.

For at styrke inklusionen af grønlandere bosiddende i Danmark bør en national handlingsplan have særligt fokus på følgende områder:

- Sprog
- Kultur
- Velfærd

Dette bør udmøntes konkret ved bl.a. følgende indsatser:

1. Sprogpolitik

- Der skal skabes bedre adgang til **sprogundervisning** i dansk og grønlandsk for grønlandere bosiddende i Danmark. Det skal være muligt for grønlandere at få målrettet, specialiseret sprogundervisning, f.eks. akademisk dansk til studerende, beskæftigelsesfremmende sprogundervisning og mulighed for grønlandsk sprogundervisning på tværs af kommuner.
- Der skal sikres bedre adgang til **kompetent tolkebistand**. Bedre oplysning til borgere og myndigheder om tolkemuligheder skal sikres. Adgangen til tolkning skal bedres og der skal sikres efteruddannelse til tolke fra grønlandsk til dansk, evt. ved regionale tolkecentre.
- Der skal sikres forbedret adgang til at udøve **religion** på grønlandsk. I dag er der kun én grønlandsk præst i Danmark ansat under det danske kirkeministerium. Herudover har Grønlands Selvstyre ansat

en præst til at betjene grønlandske borgere, som ufrivilligt er i Danmark. Der bør etableres et menighedsråd og afsættes midler til min. 2 præster til grønlændere i Danmark.

2. Kulturpolitik

- Der bør afsættes **øremærket midler til grønlandske kulturprojekter**, da de med til at øge viden om den fælles historie i Rigsfællesskabet og sikre øget viden om Grønland i Danmark.
- Danmarks Radio er forpligtet via medieforliget til at **øge oplysning om Rigsfællesskabet**, herunder den fælles historie. Et nuanceret billede af dagens Grønland kan ske igennem større viden og forståelse for Grønland og grønlændere generelt.
- Folkeskolens læringsmål bør ændres, så **undervisning om Grønland og Rigsfællesskabet er obligatorisk**. Undervisningen om Grønland og Rigsfællesskabet i de danske folkeskoler bør ligeledes styrkes og understøttes af skoletjenester i de grønlandske huse, samt igennem ny materiale om det moderne Grønland.
- Der skal **udvikles og tilbydes målrettede kurser i grønlandsk kulturforståelse** for offentligt ansatte.

3. Styrket velfærdsindsats

- **Strategi** for socialt udsatte grønlændere **videreudvikles og udvides** til også at omfatte flere byer, som bl.a. Vejle, Fredericia, Viborg og Kolding.
- Regeringen indgår dialog med KL om at forpligte kommunerne til at styrke inklusionen for grønlændere i Danmark. **Tidlig inklusion og kontakt til nytillflyttere** sikres også igennem kommunale indsats. Velkomstindsatsen styrkes og underretningspligten for sårbare børnefamilier overholdes både i Grønland og Danmark, så kommunerne tidligt kommer i kontakt med borgerne på tværs af begge lande. Der bør tilbydes bistand og vejledning ved ønske om at vende tilbage til Grønland.
- Kommunerne forpligtes til en inklusionsindsats over for grønlændere i deres kommune ved at lade det indgå i aftale mellem regeringen og KL.
- Regeringen indgår dialog med Grønland om at styrke den enkeltes indsats for at **sikre en velforberedt start i Danmark**.
- Social- og Indenrigsministeriet udvikler løsningsforslag til, hvordan socialt udsatte grønlændere **hurtigt kan få en adresse i Danmark** og få hjælp til at undgå hjemløshed og social deroute.
- **Inklusionsindsats i de grønlandske huse evalueres** med henblik på at tage stilling til det fremtidige behov.